

Lietas Nr. A420251215
Lietas arhīva Nr. A42-00505-16/36

**ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
JELGAVAS TIESU NAMS**

S P R I E D U

LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Jelgavā 2016.gada 30.jūnijā

Administratīvā rajona tiesa

šādā sastāvā: tiesnese referente S. Ozola, tiesneši M. Birkmanis un A. Viksne,

piedaloties pieteicējam /pers. E/, līdzpieteicēju /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/, /pers. E/, /pers. I/, /pers. J/, /pers. K/ un /pers. L/ pārstāvei zvērinātai advokātei Inesei Nikuļcevai un atbildētāju Tukuma novada pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Tukuma novada domes pārstāvei /pers. M/ un Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Ekonomikas ministrijas pārstāvei /pers. N/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc līdzpieteicēju /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/, /pers. E/, /pers. I/, /pers. J/, /pers. K/ un /pers. L/ pieteikuma par publisko tiesību līgumu izpildes pareizību un morālā kaitējuma atfīdzinājumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2012.gada 9.martā starp Tukuma novadi domi (turpmāk – pašvaldība vai dome) un /pers. F/ noslēgta vienošanās “Par vienreizējo dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalstu” par to, ka: 1) /pers. F/ ir atbrīvojis dzīvokli /adrese A/, un viņam ir tiesības saņemt pabalstu 12 000 Ls apmērā, 2) /pers. F/ piekrīt, ka viņam tiek izmaksāta pašvaldības nodrošinātā pabalsta daļa 50% apmērā no aprēķinātā pabalsta – 6000 Ls, 3) /pers. F/ ir informēts, ka pašvaldība negarantē pabalsta valsts līdzfinansējuma daļu.

Ar domes 2012.gada 22.marta lēmumu (protokola Nr.5 23.§ 2.punkts) nolēmts /pers. F/ piešķirt un uzdots izmaksāt vienreizējo dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalstu (turpmāk – pabalsts) 50% apmērā – 6000 Ls par atbrīvoto dzīvokli /adrese A/, kā arī /pers. F/ saglabāts reģistrā pabalsta saņemšanai ar kārtas Nr.9 līdz valsts līdzfinansējuma saņemšanai.

/pers. F/ 2015.gada 6.martā vērsās domē ar iesniegumu par pabalsta atlikušās daļas (6000 Ls jeb 8537,23 euro) izmaksu.

Ar domes priekšsēdētāja 2015.gada 9.aprīļa lēmumu Nr.1-26/1537/1505 (noformēta kā atbilde uz iesniegumu) iesniegums noraidīts, norādot uz 2012.gada 9.martā noslēgto vienošanos un 2012.gada 22.marta lēmumu par pabalsta daļas 50% apmērā izmaksu un ka pašvaldība negarantē valsts līdzfinansējuma daļas izmaksu.

[2] 2012.gada 8.martā starp pašvaldību un /pers. J/ noslēgta vienošanās “Par vienreizējo dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalstu” par to, ka: 1) /pers. J/ un viņa ģimenes locekļi atbrīvojuši dzīvokli /adrese B/, un viņam ir tiesības saņemt pabalstu 12 000 Ls apmērā, 2) /pers. J/ piekrīt, ka viņam tiek izmaksāta pašvaldības nodrošinātā pabalsta daļa 50% apmērā no aprēķinātā pabalsta – 6000 Ls, 3) /pers. J/ ir informēts, ka pašvaldība negarantē pabalsta valsts līdzfinansējuma daļu.

Ar domes 2012.gada 22.marta lēmumu (protokola Nr.5 23.§ 4.punkts) nolēmts /pers. J/ piešķirt un uzdots izmaksāt pabalstu 50% apmērā – 6000 Ls par atbrīvoto dzīvokli /adrese B/, kā arī /pers. J/ saglabāts reģistrā pabalsta saņemšanai ar kārtas Nr.22 līdz valsts līdzfinansējuma saņemšanai.

/pers. J/ 2015.gada 6.martā vērsās domē ar iesniegumu par pabalsta atlikušās daļas (6000 Ls jeb 8537,23 euro) izmaksu.

Ar domes priekšsēdētāja 2015.gada 9.aprīļa lēmumu Nr.1-26/1532/1514 (noformēta kā atbilde uz iesniegumu) iesniegums noraidīts, norādot uz 2012.gada 8.martā noslēgto vienošanos un 2012.gada 22.marta lēmumu par pabalsta daļas 50% apmērā izmaksu un ka pašvaldība negarantē valsts

līdzfinansējuma daļas izmaksu.

[3] 2012.gada 12.martā starp pašvaldību un /pers. H/ noslēgta vienošanās "Par vienreizējo dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalstu" par to, ka: 1) /pers. H/ ir atbrīvojuši dzīvokli /adrese C/, un viņai ir tiesības saņemt pabalstu 12 000 Ls apmērā, 2) /pers. H/ piekrīt, ka viņai tiek izmaksāta pašvaldības nodrošinātā pabalsta daļa 50% apmērā no aprēķinātā pabalsta – 6000 Ls, 3) /pers. H/ ir informēta, ka pašvaldība negarantē pabalsta valsts līdzfinansējuma daļu.

Ar domes 2012.gada 22.marta lēmumu (protokola Nr.5 23.§ 5.punkts) nolemts /pers. H/ piešķirt un uzdots izmaksāt pabalstu 50% apmērā – 6000 Ls par atbrīvoto dzīvokli /adrese C/, kā arī /pers. H/ saglabāta reģistrā pabalsta saņemšanai ar kārtas Nr.15 līdz valsts līdzfinansējuma saņemšanai.

/pers. H/ 2015.gada 6.martā vērsās domē ar iesniegumu par pabalsta atlikušās daļas (6000 Ls jeb 8537,23 euro) izmaksu.

Ar domes priekšsēdētāja 2015.gada 9.aprīļa lēmumu Nr.1-26/1533/1506 (noformēta kā atbilde uz iesniegumu) iesniegums noraidīts, norādot uz 2012.gada 12.martā noslēgto vienošanos un 2012.gada 22.marta lēmumu par pabalsta daļas 50% apmērā izmaksu un ka pašvaldība negarantē valsts līdzfinansējuma daļas izmaksu.

[4] 2012.gada 6.jūnijā starp pašvaldību un /pers. G/ noslēgta vienošanās "Par vienreizējo dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalstu" par to, ka: 1) /pers. G/ ir atbrīvojis dzīvokli /adrese D/, un viņam ir tiesības saņemt pabalstu 12 000 Ls apmērā, 2) /pers. G/ piekrīt, ka viņam tiek izmaksāta pašvaldības nodrošinātā pabalsta daļa 50% apmērā no aprēķinātā pabalsta – 6000 Ls, 3) /pers. G/ ir informēts, ka pašvaldība negarantē pabalsta valsts līdzfinansējuma daļu.

Ar domes 2012.gada 28.jūnija lēmumu (protokola Nr.8 22.§ 1.punkts) nolemts /pers. G/ piešķirt un uzdots izmaksāt pabalstu 50% apmērā – 6000 Ls par atbrīvoto dzīvokli /adrese D/, kā arī /pers. G/ saglabāts reģistrā pabalsta saņemšanai ar kārtas Nr.12 līdz valsts līdzfinansējuma saņemšanai.

/pers. G/ 2015.gada 6.martā vērsās domē ar iesniegumu par pabalsta atlikušās daļas (6000 Ls jeb 8537,23 euro) izmaksu.

Ar domes priekšsēdētāja 2015.gada 10.aprīļa lēmumu Nr.1-26/1534/1512 (noformēta kā atbilde uz iesniegumu) iesniegums noraidīts, norādot uz 2012.gada 6.jūnijā noslēgto vienošanos un 2012.gada 28.jūnija lēmumu par pabalsta daļas 50% apmērā izmaksu un ka pašvaldība negarantē valsts līdzfinansējuma daļas izmaksu.

[5] 2012.gada 10.septembrī starp pašvaldību un /pers. L/ un /pers. S/ noslēgta vienošanās "Par vienreizējo dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalstu" par to, ka: 1) /pers. L/ un /pers. K/ ir atbrīvojuši dzīvokli /adrese E/, un viņiem ir tiesības saņemt pabalstu 8850 Ls apmērā, 2) /pers. L/ un /pers. K/ piekrīt, ka viņiem tiek izmaksāta pašvaldības nodrošinātā pabalsta daļa 50% apmērā no aprēķinātā pabalsta – 4425 Ls, 3) /pers. L/ un /pers. K/ ir informēti, ka pašvaldība negarantē pabalsta valsts līdzfinansējuma daļu; 4) /pers. L/ un /pers. K/ ir vienojušies, ka pabalsta saņēmējs ir /pers. K/.

Ar domes 2012.gada 27.septembra lēmumu (protokola Nr.11 22.§) /pers. K/ piešķirts un uzdots izmaksāt pabalstu 50% apmērā – 4425 Ls par atbrīvoto dzīvokli /adrese E/; /pers. K/ saglabāts reģistrā pabalsta saņemšanai ar kārtas Nr.14 līdz valsts līdzfinansējuma saņemšanai.

/pers. L/ un /pers. K/ (/pers. K/ mantiniece) 2015.gada 16.martā vērsās domē ar iesniegumu par pabalsta atlikušās daļas (4425 Ls jeb 6296,21 euro) izmaksu /pers. K/.

Ar domes priekšsēdētāja 2015.gada 17.aprīļa lēmumu Nr.1-26/1707/1617 (noformēta kā atbilde uz iesniegumu) iesniegums noraidīts, norādot uz 2012.gada 10.septembrī noslēgto vienošanos un 2012.gada 27.septembra lēmumu par pabalsta daļas 50% apmērā izmaksu un ka pašvaldība negarantē valsts līdzfinansējuma daļas izmaksu.

[6] 2013.gada 19.novembrī starp pašvaldību un /pers. E/ noslēgta vienošanās "Par vienreizējo dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalstu" par to, ka: 1) /pers. E/ ir atbrīvojis dzīvokli /adrese F/, un viņam ir tiesības saņemt pabalstu 11725 Ls apmērā, 2) /pers. E/ piekrīt, ka viņam tiek izmaksāta pašvaldības nodrošinātā pabalsta daļa 50% apmērā no aprēķinātā pabalsta – 5862,50 Ls, 3) /pers. E/ ir informēts, ka pašvaldība negarantē pabalsta valsts līdzfinansējuma daļu.

Ar domes 2013.gada 19.decembra lēmumu (protokola Nr.18 43.§) /pers. E/ piešķirts un uzdots izmaksāt pabalstu 50% apmērā 5862,50 Ls par atbrīvoto dzīvokli /adrese F/; /pers. E/ saglabāts reģistrā pabalsta saņemšanai ar kārtas Nr.22 līdz valsts līdzfinansējuma saņemšanai.

/pers. E/ 2015.gada 6.martā vērsās domē ar iesniegumu par pabalsta atlikušās daļas (5862,50 Ls jeb 8341,59 euro) izmaksu.

Ar domes priekšsēdētāja 2015.gada 10.aprīļa lēmumu Nr.1-26/1536/1513 (noformēta kā atbilde uz iesniegumu) iesniegums noraidīts, norādot uz 2012.gada 19.novembrī noslēgto vienošanos un 2012.gada 19.decembra lēmumu par pabalsta daļas 50% apmērā izmaksu un ka pašvaldība negarantē valsts līdzfinansējuma daļas izmaksu.

[7] 2012.gada 23.novembrī starp pašvaldību un /pers. I/ noslēgta vienošanās "Par vienreizējo dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalstu" par to, ka: 1) /pers. I/ ir atbrīvojuši dzīvokli /adrese G/, un viņai ir tiesības saņemt pabalstu 12 000 Ls apmērā, 2) /pers. I/ piekrīt, ka viņai tiek izmaksāta pašvaldības nodrošinātā pabalsta daļa 50% apmērā no aprēķinātā pabalsta – 6000 Ls, 3) /pers. I/ ir informēta, ka pašvaldība negarantē pabalsta valsts līdzfinansējuma daļu.

Ar domes 2012.gada 20.decembra lēmumu (protokola Nr.15 27.§) /pers. I/ piešķirts un uzdots izmaksāt pabalstu 50% apmērā 6000 Ls par atbrīvoto dzīvokli /adrese G/; /pers. I/ saglabāta reģistrā pabalsta saņemšanai ar kārtas Nr.19 līdz valsts līdzfinansējuma saņemšanai.

/pers. I/ 2015.gada 6.martā vērsās domē ar iesniegumu par pabalsta atlikušās daļas (6000 Ls jeb 8537,23 euro) izmaksu.

Ar domes priekšsēdētāja 2015.gada 10.aprīļa lēmumu Nr.1-26/1535/1507 (noformēta kā atbilde uz iesniegumu) iesniegums noraidīts, norādot uz 2012.gada 23.novembrī noslēgto vienošanos un 2012.gada 20.decembra [norādīts 22.marts] lēmumu par pabalsta daļas 50% apmērā izmaksu un ka pašvaldība negarantē valsts līdzfinansējuma daļas izmaksu.

[8] Līdzpieteicēji /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/, /pers. E/, /pers. I/, /pers. J/, /pers. K/ un /pers. L/ Administratīvajā rajona tiesā iesniedza pieteikumu par publisko tiesību līgumu izpildes pareizību un labvēlīgu administratīvo aktu izdošanu, norādot turpmāk minētos argumentus.

[8.1] Pašvaldība, pamatojoties uz likuma "Par palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā" 26.¹ panta pirmo daļu, līdzpieteicējus ir atzinusi par personām, kurām piešķirams pabalsts, un ir pieņēmusi lēmumus par pabalsta apmēru un tā izmaksu. Tas nozīmē, ka līdzpieteicējiem ir tiesības saņemt pilnu pabalsta apmēru, nevis tikai tā daļu.

Savukārt valsts nepamatoti nepilda obligātu pienākumu, kas tai uzlikts ar likuma "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 26.¹ panta ceturtajā daļā noteikto. Tā kā sniegt palīdzību iedzīvotājiem dzīvokļa jautājumu risināšanā ir viena no pašvaldību autonomajām funkcijām, pašvaldībai jebkurā gadījumā ir jānodrošina vienošanās un pieņemto lēmumu izpilde, izmaksājot pieteicējiem pabalstu pilnā apmērā.

[8.2] Līdzpieteicēji norāda, ka pabalsta atlikusī daļa viņiem netiek izmaksāta jau vairākus gadus. Pabalsta ilgstoša neizmaksāšana ir pretrunā šī pabalsta būtībai, – nodrošināt, lai persona, kura ir atbrīvojusi iepriekšējo dzīvokli, varētu sagādāt sev citu pienērotu dzīvojamo telpu.

Noslēgtās vienošanās paredz, ka līdzpieteicēji atbrīvo savus dzīvokļus, pretī saņemot pabalstu pilnā apmērā. Līdzpieteicēji vienošanos ir izpildījuši, bet pašvaldība savas saistības nepilda.

[8.3] Papildus līdzpieteicēji norāda, ka ilgstoša pabalsta neizmaksāšana pārkāpj viņu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. un 109.pantā garantētās pamattiesības (tiesības uz īpašumu un sociālo nodrošinājumu). Savukārt pabalsta daļas neizmaksāšana ir nepamatots, nesamērīgs un neattiecinājams pamattiesību ierobežojums.

[8.4] Līdzpieteicēji pieteikumā norādījuši uz līdzīgā lietā Nr.A420264614 tiesas pieņemto lēmumu, kurā atzīts, ka pašvaldība prettiesiski atteikusies izmaksāt personai pabalsta atlikušo daļu un uzlikusi par pienākumu pašvaldībai to izmaksāt. Līdz ar to līdzpieteicēji uzskata, ka pašvaldībai ir pienākums ņemt vērā tiesas izdarītos secinājumus un izmaksāt atlikušo pabalsta daļu arī līdzpieteicējiem, kuri atrodas vienādos apstākļos ar personu lietā Nr.A420264614.

[8.5] Pamatojot nodarītā morālā kaitējuma atbildzinājuma veidu un apmēru (katram 7114,36 euro), līdzpieteicēji norāda, ka ilgstoša pabalsta daļas neizmaksāšana liedz pieteicējiem uzlabot dzīves apstākļus, radījuši viņiem neizpratni, pārdzīvojumus, neticību valsts un pašvaldības iestādēm, kā arī veselības problēmas. Līdzpieteicējiem nodarīts morālais kaitējums, kas ir īpaši smags, jo savulaik viņiem pretlikumīgi tika liegta iespēja privatizēt dzīvokļus (citas personas līdzīgā situācijā ir savu dzīvokļu privatīpašnieces), bet tagad viņi nevar pilnā apmērā saņemt pabalstu. Visu šo gadu garumā līdzpieteicēji ir cīnījušies ar finansiālajām grūtībām, mājokļa nodrošināšanas vajadzībām aizņemoties un paļaujoties uz ģimenes atbalstu. Līdzpieteicēji daudzkārt lūguši pašvaldību izmaksāt pabalsta atlikušo daļu, ar ko viņi bija rēķinājušies, plānojot savu dzīvi, pretī saņemot vien formālu noraidījumu. Pašvaldība paudusi aizvainojošu un publiskas iestādes statusam neatbilstošu attieksmi pret pieteicējiem, savā 2015.gada 22.maija rakstveida paskaidrojumā lietā Nr.A42026215 pārmetot pieteicējiem alkatību un norādot, ka pabalsti pieteicējiem nemaz nav nepieciešami.

[9] Rakstveida paskaidrojumos pašvaldība pieteikumu neatzīst un norāda turpmāk minētos iebildumus.

[9.1] Vienošanās paredz, ka pašvaldība izmaksā līdzpieteicējiem pabalstu 50% apmērā un negarantē pabalsta valsts līdzfinansējuma daļas izmaksu; visi līdzpieteicēji ir iekļauti reģistrā pabalsta otras daļas saņemšanai līdz valsts finansējuma saņemšanai. Kad iestāsies šis nosacījums, dome izmaksās līdzpieteicējiem pabalsta otru daļu un izslēgs no reģistra.

Kopš 2010.gada likuma "Par palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā" 26.¹ panta ceturtajā daļā un Ministru kabineta 2007.gada 28.augusta noteikumos Nr.595 "Kārtība, kādā valsts piedalās dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalsta finansiālajā nodrošināšanā" ietvertajām tiesību normām bija deklarātvīvs raksturs, jo tās no valsts puses tika ignorētas. Pašvaldība katru gadu nosūtīja Ekonomikas ministrijai informāciju par to personu skaitu, kas reģistrētas pabalsta piešķiršanas reģistrā, taču katru reizi saņēmusi ministrijas atbildi, ka valsts līdzfinansējums pašvaldībām pabalsta nodrošināšanai netiks piešķirts, jo valsts budžetā nav paredzēts attiecīgs finansējums. Vairāk kā piecu gadu garumā valsts budžetā netika iekļauts finansējums likumā noteiktajam valsts pienākumam, kā rezultātā pašvaldībai draud iestāties finansiāla rakstura sekas valsts pārvaldes iestādes prettiesiskas bezdarbības dēļ.

[9.2] Vienošanās ir izpildītas, jo pabalsts 50% apmērā līdzpieteicējiem ir izmaksāts.

[9.3] Pašvaldība uzskata, ka līdzpieteicējiem nav radīts būtisks tiesību aizskārums. Pabalsta izmaksas mērķis – mājokļa jautājuma atrisināšana – ir sasniegts. Visi līdzpieteicēji izmaksāto pabalstu 2012.gadā ir saņēmuši. Līdzpieteicēji nav norādījuši, kādā veidā atteikšanās izmaksāt atlikušo pabalsta daļu, radījis viņiem morālas ciešanas. Samērīgs morālā kaitējuma atbildzinājums konkrētajā gadījumā būtu rakstveida atvainošanās. /pers. F/, /pers. G/, /pers. I/, /pers. H/, /pers. J/, /pers. E/ pašvaldība jau ir rakstveidā atvainojusies.

[9.4] Attiecībā uz /pers. L/ tiesībām iesniegt pieteikumu norādīts, ka viņa ir atteikusies no tiesībām uz pabalstu un visas tiesības tika nodotas mazdēlam /pers. K/. Līdz ar to pabalsta pieprasīšana ir nepamatota un tā neizmaksāšana nevarēja /pers. L/ radīt morālas ciešanas. Savukārt /pers. K/ nav

izjutusi personisku kaitējumu, jo pabalstu pašvaldībai nekad nav prasījusi nolūkā uzlabot sadzīves apstākļus un risināt mājokļa jautājumu.

[10] Ekonomikas ministrija rakstveida paskaidrojumā norāda, ka pieteikums ir vērst pret pašvaldību, nevis Ekonomikas ministriju. Privatpersonai nav saistoša kārtība, kādā pašvaldība saņem finansējumu autonomo finansējumu funkciju veikšanai, un izskatāmajā gadījumā tas ir valsts pārvaldes iekšējs jautājums kā tiek piesaistīti un nodrošināti līdzekļi autonomo funkciju izpildei. Tādēļ pašvaldībai nav tiesību likuma un pašas izdota administratīvā akta neizpildē aizbildināties ar argumentu, ka nav saņemts attiecīgs finansējums. Tādēļ prasījumā par pabalsta atlikušās daļas izmaksu pieteicējiem atbildētājs nevar būt Ekonomikas ministrija. Ekonomikas ministrija nepieņem lēmumus par pabalstu izmaksu. Likums "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" neparedz personas tiesības vērsties Ekonomikas ministrijā, lai prasītu pabalsta daļas izmaksu. Līdz ar to pieteicējiem nav subjektīvo tiesību vērsties ar prasījumu pret Ekonomikas ministriju.

Palīdzības sniegšana iedzīvotājiem dzīvokļa jautājumu risināšanā ir viena no pašvaldības autonomajām funkcijām. Autonomo funkciju izpildi organizē un par to atbild pašvaldības. Šo funkciju izpilde tiek finansēta no pašvaldības budžeta, ja likumā nav noteikts citādi. Tādējādi par lēmuma tiesiskumu, kas paredz atteikt izmaksāt pieteicējiem atlikušo pabalsta daļu, ir atbildīga pašvaldība. Savukārt jautājums par valsts piedalīšanos pabalsta finansēšanā nodrošināšanā 50% apmērā no pašvaldības piešķirtajiem līdzekļiem šā pabalsta finansēšanai, skar autonomās funkcijas finansēšanas un budžeta veidošanas jautājumus. Lai arī priekšlikumus valsts budžeta projektam iesniedz nozaru ministrijas un šos priekšlikumus izvērtē Ministru kabinets, likuma par valsts budžetu kārtējam gadam pieņemšana ir Saeimas kompetencē. Tādējādi jautājums par valsts budžeta pieņemšanu nav tiesību normu piemērošanas, bet gan likumdošanas jautājums. Tādēļ sūdzības par to nav skatāmas administratīvā procesa kārtībā.

[11] Tiesas sēdē līdzpieteicēju pārstāve prasījumus uzturēja, pamatojoties uz pieteikumā norādītajiem argumentiem un iepriekš tiesai sniegtajiem paskaidrojumiem tiesas sēdēs. Pārstāve iepriekš tiesai sniegtajos paskaidrojumos norādīja, ka pašvaldība citiem minēto māju īmniekiem iepriekš izmaksāja pabalstus pilnā apmērā, bet līdzpieteicējiem, kas pabalstu pieprasīja vēlāk, tas tika izmaksāts 50% apmērā. Vienošanās būtība ir tāda, ka līdzpieteicēji atbrīvo dzīvojamās telpas, par to saņemot pabalstu pilnā apmērā, nevis pusi no pabalsta. Nevienš no līdzpieteicējiem nav piekritis (viņi ir tikai informēti) saņemt pabalstu tikai 50% apmērā. Ar domes pieņemtajiem lēmumiem paredzēta pabalsta izmaksu pilnā apmērā. Ja tiesa uzskata, ka pabalsta neizmaksāta daļa nav piešķirta, tad līdzpieteicēji lūdz administratīvā akta izdošanas ietvaros lemt jautājumu par šāda lēmuma izdošanu, ar kuru līdzpieteicējiem tiktu piešķirta pabalsta neizmaksāta daļa. Lietā nav strīda par to, ka līdzpieteicējiem ir tiesības uz pabalstu pilnā apmērā un šā pabalsta mērķis ir panākt, lai persona varētu nokārtot savus dzīves apstākļus (iegādāties nekustamo īpašumu). Līdzpieteicēji gandrīz četrus gadus nevar nodrošināt sevi ar dzīvojamās telpas iegādi un tas viņiem rada morālo kaitējumu.

Pašvaldības pārstāve tiesas sēdē prasījumus neatzina, balstoties uz pašvaldības pieņemtajiem lēmumiem un vienošanās noteikto un iepriekš tiesai sniegtajiem paskaidrojumiem. Pašvaldības pārstāve paskaidroja, ka šāds atsevišķs lēmums par pabalsta piešķiršanu tika pieņemts tikai par trim minētajām mājām, kurās īmnieki ziemā dzīvoja bez apkures. Arī pašvaldība paļāvās uz valsts līdzfinansējumu. Pabalsta izmaksa notika tikai pēc tam, kad personas bija atbrīvojušas dzīvojamās telpas. Pašvaldība piekrit, ka līdzpieteicējiem pienākas pabalsts 100% apmērā, taču valstij ir pienākums samaksāt pabalsta neizmaksāto daļu un tad pašvaldība to izmaksās līdzpieteicējiem.

Ekonomikas ministrijas pārstāve prasījumus neatzina, uzturot iepriekš tiesai sniegtos paskaidrojumus. Iepriekš tiesai sniegtajos paskaidrojumos ministrijas pārstāvis norādīja, ka attiecības starp pašvaldību un valsti ir politikas veidošanas process un minētie pabalsti kopš 2009.gada nav ietverti valsts budžeta bāzē. Jautājums par to, cik lielu finansējumu piešķirt dzīvokļu pabalstiem, ir politiskās izšķiršanās jautājums. Konkrētajā gadījumā pabalsta izmaksa ir pašvaldības autonomā funkcija, bet pašvaldība daļu atbildības vēlas pārmest uz valsti. Pabalsts nesastāv no divām daļām. Likums nosaka, ka pašvaldībai ir pienākums izmaksāt pilnu pabalsta summu. Taču likums arī nosaka, ka pašvaldība izmaksā pabalstu saistošajos noteikumos noteiktajā kārtībā. Lēmums jāpamato ar saistošajiem noteikumiem.

Motīvu daļa

[12] Tiesa no lietas apstākļiem secina, ka lietā nav strīda par to, ka līdzpieteicējiem ir izmaksāta pabalsta daļa 50% apmērā no vienošanās aprēķinātajām summām. Lietā ir strīds par to, vai ir iestājies pašvaldības pienākums noslēgto vienošanās izpildes ietvaros izmaksāt atlikušo pabalstu daļu katram līdzpieteicējam. Tāpat lietā jānoskaidro, vai atlikušās pabalsta daļas izmaksas kārtību nosaka noslēgtās vienošanās un vai, izmaksājot pabalsta daļu, tiek sasniegtas pabalsta mērķis.

[13] Tiesa lietā konstatē šādus faktiskos apstākļus:

[13.1] Tukuma novada dome, pamatojoties uz likuma "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 26.¹panta pirmās daļas 2.punktu un ceturto daļu, 2012.gada 23.februārī izdeva lēmumu (protokola Nr.3 37.§, turpmāk – 2012.gada 23.februāra lēmums) par dzīvojamās telpas vienreizēja atbrīvošanas pabalsta piešķiršanu un izmaksāšanu dzīvojamo māju /adrese/, īmniekiem, kuri pielīdzināti denacionalizētu dzīvojamo māju dzīvokļu īmnieku statusam, cita starpā nosakot, ka vienreizējs dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalsts dzīvojamo māju /adrese/, dzīvokļu īmniekiem, kuri dzīvokli irēja pirms dzīvojamo māju īpašnieku maiņas, ir 250 Ls par vienu atbrīvotās dzīvojamās telpas platības kvadrātmetru, bet ne vairāk par 12 000 Ls, un nolemts izmaksāt pabalsta pašvaldības daļu – 50% no aprēķinātās summas (*lietas 1.sējuma 69.lapa*).

[13.2] Līdzpieteicēji (katrs atsevišķi) 2012./2013.gadā attiecīgos datumos vērsās ar iesniegumiem domē, lūdzot izmaksāt pabalsta pašvaldības daļu 50% apmērā (*lietas 1.sējuma 54.-59.lapa, 2.sējuma 23.lapa*).

[13.3] Pašvaldība ar līdzpieteicējiem (ar katru atsevišķi) noslēdza vienošanās, paredzot, ka persona atbrīvo dzīvojamās telpas un saskaņā ar 2012.gada 23.februāra lēmumu tai ir tiesības saņemt pabalstu noteiktajā (aprēķinātajā) apmērā, un vienoties, ka tiek izmaksāta pašvaldības nodrošinātā

pabalsta daļa – 50% apmērā no aprēķinātā pabalsta. Vienlaikus pašvaldība neapņemas (negarantē) valsts līdzfinansētā pabalsta daļas izmaksu (*lietas 1.sējuma 15., 20., 25., 30., 35., 40.lapa, 2.sējuma 7.lapa*).

[13.4] Ar domes 2012.gada 22.marta, 28.jūnija, 27.septembra, 20.decembra un 2013.gada 19.decembra lēmumiem (turpmāk kopā – domes 2012./2013.gada lēmumi) līdzpieteicējiem (katram atsevišķi) piešķirts pabalsts 50% apmērā un uzdots to izmaksāt, ieskaitot to bankas kontā; vienlaikus nolēms līdzpieteicējus saglabāt reģistrā pabalsta saņemšanai līdz valsts līdzfinansējuma saņemšanai (*lietas 1.sējuma 16., 21., 26., 31., 36., 41.lapa, 2.sējuma 8.lapa*).

[13.5] Līdzpieteicēji (katrs atsevišķi) 2015.gada 6. un 16.martā vērsās ar iesniegumiem domē, lūdzot izmaksāt pabalsta atlikušo daļu (*lietas 1.sējuma 17., 22., 27., 32., 37., 42.lapa, 2.sējuma 10.lapa*).

[13.6] Ar domes priekšsēdētāja 2015.gada 9., 10. un 17.aprīļa lēmumiem (turpmāk kopā – domes 2015.gada lēmumi) atteikts līdzpieteicējiem izmaksāt pabalsta atlikušo daļu, norādot, ka pašvaldība nav saņēmusi valsts līdzfinansējumu un tās budžetā nav ielānāts finansējums pabalsta izmaksai (*lietas 1.sējuma 18., 23., 28., 33., 38., 43.lapa, 2.sējuma 11.-12.lapa*).

[14] Likuma “Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā” (*redakcijā, kas bija spēkā lēmumu pieņemšanas un vienošanās noslēgšanas laikā*) 26.¹panta pirmā daļa cita starpā noteic, ka pašvaldībai ir tiesības domes saistošajos noteikumos paredzētajā kārtībā un apmērā piešķirt vienreizēju dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalstu personām, kuras atbrīvo dzīvokli, kura īpašnieka maiņa notikusi līdz likuma “[Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju](#)” spēkā stāšanās brīdī valsts īpašuma konversijas rezultātā vai starpsaimniecību uzņēmumu privatizācijas rezultātā un kurš nav privatizēts likumos “[Par kooperatīvo dzīvokļu privatizāciju](#)” un “[Par lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju](#)” noteiktajā kārtībā, un kuras lietojušas dzīvokli dzīvojamās mājas īpašnieka maiņas brīdī.

No lietas materiāliem izriet, ka pašvaldībā 2012. un 2013.gadā nebija spēkā esoši saistošie noteikumi, kas noteiktu kārtību, kādā piešķir vienreizēju dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalstu un tā apmēru, bet pašvaldība šo jautājumu konkrētajā gadījumā attiecībā uz dzīvojamām mājām /adrese/ (nenoteiktam personu lokam) risināja, izdodot vispārīgo administratīvo aktu – 2012.gada 23.februāra lēmumu.

2012.gada 23.februāra lēmumā konstatēts, ka dzīvojamo telpu /adrese/, īrnieki atbilst likuma “Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā” 26.¹ panta pirmās daļas 2.punktā noteiktajam statusam un ir reģistrēti vienreizēja dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalsta reģistrā. Vienlaikus konstatēts, ka pašvaldība jau no 2010.gada nesaņēma likuma “Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā” 26.¹ panta ceturtajā daļā un Ministru kabineta 2007.gada 28.augusta noteikumos Nr.595 “Kārtība, kādā valsts piedalās dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalsta finansēšanā” paredzēto valsts līdzfinansējumu pabalsta finansēšanai, tāpēc pašvaldība nevēl pabalsta izmaksu. Tomēr, ievērojot to, ka dzīvojamo māju /adrese/, dzīvokļu īrnieki atrodas ārkārtas situācijā (atslēgta apkure), un, nesaņemot pabalstu, īrniekiem ir ierobežotas iespējas šos dzīvokļus atbrīvot un iegādāties citu dzīvokļa īpašumu, pašvaldība cita starpā nolēma noteikt pabalsta apmēru (250 Ls par vienu atbrīvotās dzīvojamās telpas platības kvadrātmetru, bet ne vairāk par 12 000 Ls) un izmaksāt pabalsta pašvaldības daļu – 50% no aprēķinātās summas.

Ar katru no līdzpieteicējiem pašvaldība noslēdza vienošanos, nodibinot, ka līdzpieteicēji ir atbrīvojuši dzīvojamās telpas /adrese/ mājās un viņiem ir tiesības uz pabalstu tā aprēķinātājā apmērā (pilnā apmērā). Vienlaikus vienošanās paredz, ka pabalsts tiek izmaksāts 50% apmērā no aprēķinātā pabalsta un līdzpieteicēji informēti, ka pašvaldība neapņemas (negarantē) valsts līdzfinansētā pabalsta daļas izmaksu.

Ar domes 2012./2013.gada lēmumiem, izpildot 2012.gada 23.februāra lēmumu un vienošanās, līdzpieteicējiem izmaksāta pabalsta daļa 50% apmērā un līdzpieteicēji saglabāti reģistrā atlikušā pabalsta daļas saņemšanai.

[15] No iepriekš konstatētā secināms, ka, pirmkārt, pašvaldība ar vispārīgo administratīvo aktu (2012.gada 23.februāra lēmumu) nenoteiktam personu lokam piešķir tiesības saņemt pabalstu, noteica tā aprēķināšanas apmēru un pabalsta izmaksas kārtību. Otrkārt, pašvaldība ar individuāli noteiktām personām (līdzpieteicējiem) noslēdza vienošanās (publisko tiesību līgumus) par pabalsta piešķiršanu un izmaksas kārtību.

Tātad tieši ar vienošanās noslēgšanu tika nodibinātas administratīvi tiesiskās attiecības starp līdzpieteicējiem un pašvaldību, piešķirot līdzpieteicējiem subjektīvās tiesības saņemt pabalstu un noteica tā apmēru.

Publisko tiesību līgumu veidus noteic Valsts pārvaldes iekārtas likums un tā 79.pantā ir paredzēts, ka administratīvais līgums ir vienošanās starp publisku personu un privātpersonu par administratīvi tiesisko attiecību noteikšanu, grozīšanu, izbeigšanu vai konstatēšanu. Administratīvais akts arī tad, ja tas iekļauts līgumā, paliek patstāvīgs tiesību akts.

Izvērtējot pašvaldības pieņemtos lēmumus un noslēgtās vienošanās, secināms, ka šajā gadījumā vienošanās par pabalsta piešķiršanu ir kā palīginstrumenti minētā pabalsta piešķiršanas un izmaksas procedūrā, ar kuru tiek papildināts 2012.gada 23.februāra lēmuma par pabalsta piešķiršanu saturs. Ievērojot minēto, atzīstams, ka ar līdzpieteicējiem noslēgtās vienošanās par pabalsta piešķiršanu un izmaksu ir administratīvais līgums. Tādējādi jautājums par tā izpildi ir pārbaudāms administratīvā procesa kārtībā (vispārējā kārtībā).

[16] Savukārt ar domes 2012./2013.gada lēmumiem [13.4] par pabalsta daļas izmaksu pašvaldība nenodibināja jaunas publiski tiesiskās attiecības, bet pēc būtības tie uzskatāmi par vispārīgā administratīvā akta (2012.gada 23.februāra lēmuma) un vienošanās par pabalsta piešķiršanu izpildes lēmumiem. No likuma “Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā” neizriet, ka, piešķirot un izmaksājot pabalstu, būtu izdodams vēl atsevišķs lēmums un ka tas pats par sevi būtu uzskatāms par administratīvo aktu. Publisko tiesību līguma izpildes uzsākšanai nav jāizdod administratīvais akts.

Tādējādi no iepriekš konstatētā secināms, ka pabalsta daļas izmaksu līdzpieteicējiem notikusi jau nodibināto tiesisko attiecību ietvaros, izpildot 2012.gada 23.februāra lēmumu un vienošanās paredzēto. Līdz ar to līdzpieteicējiem, lai pretendētu uz atlikušās pabalsta daļas piešķiršanu un izmaksu,

nav jāvērtē tiesā ar atsevišķu prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, jo pilna apmēra pabalsta piešķiršanas jautājums ir noregulēts 2012.gada 23.februāra lēmumā un noslēgtajās vienošanās. Pašreiz pastāv strīds par vienošanās pareizu izpildi – vai pašvaldībai ir pienākums noslēgto vienošanās izpildes ietvaros izmaksāt atlikušo pabalstu daļu katram līdzpieteicējam.

[17] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 256.¹ panta ceturtajai daļai, ja pieteikuma priekšmets ir publisko tiesību līguma izpildes pareizība, tiesa taisa spriedumu, kurā tiek konstatēts, vai publisko tiesību līgums ir izpildīts pareizi vai kā tas būtu pareizi jāizpilda.

Līdz ar to lietā ir jāpārbauda, vai pašvaldība, atsakot līdzpieteicējiem izmaksāt atlikušo pabalsta daļu, ir pareizi izpildījusi vienošanās vai kā tai vajadzēja pareizi izpildīt starp līdzpieteicējiem un pašvaldību noslēgtās vienošanās ([13.3]).

[18] No 2012.gada 23.februāra lēmuma un vienošanās satura secināms, ka pašvaldība bija noteikusi pabalsta apmēru, kādu katram līdzpieteicējiem ir tiesības saņemt (/pers. E/ 11 725 Ls, /pers. S/ 8850 Ls, pārējiem līdzpieteicējiem katram 12 000 Ls), un noteikusi, ka līdzpieteicējiem izmaksājama pabalsta daļa 50% no noteiktās pabalsta summas, bet atlikušās pabalsta daļas izmaksai pašvaldība noteica konkrēta ierobežojoša apstākļa iestāšanos, proti, valsts līdzfinansējuma saņemšana.

Pašvaldība, nosakot pabalsta daļas izmaksu un atsakoties izmaksāt atlikušo pabalsta daļu, pamatojas uz likuma "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 26.¹ panta ceturtajā daļā noteikto (*redakcijā, kas bija spēkā lēmumu pieņemšanas un vienošanās noslēgšanas laikā; līdz 22.07.2014.*), kas noteic, ka valsts piedalās dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalsta finansiālajā nodrošināšanā 50 procentu apmērā no pašvaldības piešķirtajiem līdzekļiem šā pabalsta finansēšanai, un Ministru kabineta 2007.gada 28.augusta noteikumu Nr.595 "Kārtība, kādā valsts piedalās dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalsta finansiālajā nodrošināšanā" (*spēkā līdz 22.07.2014.*) 4.punktu, kas noteic, ka valsts piedalās atbrīvošanas pabalsta finansiālajā nodrošināšanā atbilstoši valsts budžetā kārtējam gadam šim mērķim paredzētajiem līdzekļiem likuma "Par palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā" 26.¹panta ceturtajā daļā noteiktajā apmērā.

No piemērotajām tiesību normām secināms, ka tajos iekļauto jautājumu risinājums (budžeta līdzekļu piešķiršana) ir valsts pārvaldes iekšējs jautājums par to, kā iegūstams finansējums, kas nekādi neskar privātpersonu tiesības un tiesiskās intereses. Līdz ar to tiesa konstatē, ka pašvaldība, piešķirot līdzpieteicējiem pabalstu, bet atsakoties izņemt jautājumu par atlikušās pabalsta daļas izmaksu, nevarēja piemērot norādītās tiesību normas, lai ierobežotu izdotā administratīvā akta (administratīvā līguma) darbību.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 15.panta 12.daļai ne iestāde, ne tiesa nedrīkst atteikties izņemt jautājumu, pamatojoties uz to, ka šis jautājums nav noregulēts ar likumu vai citu ārējo normatīvo aktu (iestāžu un tiesu juridiskās obstrukcijas aizliegums). Tās nedrīkst atteikties piemērot tiesību normu, pamatojoties uz to, ka šī tiesību norma neparedz piemērošanas mehānismu, ka tas nav pilnīgs vai nav izdoti citi normatīvie akti, kas tuvāk regulētu attiecīgās tiesību normas piemērošanu.

Minētais nozīmē, ka, izlemjot jautājumu par līdzpieteicēju tiesībām uz pabalstu, pašvaldība nevar atsaukties uz to, ka tā nav saņēmusi valsts līdzfinansējumu (nav piešķirti līdzekļi valsts budžetā) un aizbildināties ar finansējuma trūkumu. Pretējā gadījumā iestāde pārkāpj tiesiskuma principu.

[19] Tiesa konstatē, ka gan 2012.gada 23.februāra lēmumā, gan vienošanās ir norādīts konkrēts pabalsta atlikušās daļas izmaksas ierobežojošs apstāklis, tomēr likumā "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" ietvertās tiesību normas nepiešķir pašvaldībai kompetenci noteikt pabalsta izmaksu ierobežojošu nosacījumu uz nenoteiktu laiku, kādu pašvaldība noteikusi izskatāmajā gadījumā.

Vienlaikus, tiesas ieskatā, pašvaldība, vienojoties ar personu, kurai ir tiesības uz pabalstu, varēja aprēķināt pabalstu un atlikt pabalsta daļas izmaksu uz tāda pamata, kuru varēja konstatēt uzreiz vai uz noteiktu laiku. Tomēr ne 2012.gada 23.februāra lēmums, ne vienošanās neparedz atlikušās pabalsta daļas izmaksas atlikšanas termiņu. Proti, nav paredzēts gadījums, ja valsts līdzfinansējums noteiktā laikā netiks saņemts (piemēram, ja valsts budžetā kārtējam gadam pabalsta līdzfinansējums netiek piešķirts), kā pašvaldība nodrošinās pabalsta atlikušās daļas izmaksu.

Turklāt jāņem vērā, ka pašvaldības rīcībā bija pietiekama informācija par to, ka valsts budžetā jau no 2010.gada netiek paredzēts līdzfinansējums (mērķdotācija) pašvaldībām pabalsta finansējuma nodrošināšanai. Minētais apstiprinās arī ar lietā esošo informāciju, kas atspoguļota gan pašvaldības 2012.gada 23.februāra lēmumā, gan pašvaldības sarakstē ar Finanšu ministriju (*lietas 2.sējuma 10.-15.lapa*) un Ekonomikas ministrijas atbildē Tukuma pilsētas iedzīvotājiem (*lietas 1.sējuma 46.lapa*); to nenoliedz arī pašvaldība paskaidrojumos tiesai.

[20] Tiesa uzskata, ka 2012.gada 23.februāra lēmumā un vienošanās ietvertā norāde par valsts līdzfinansējuma saņemšanu (nesaņemšanu) nevar ierobežot līdzpieteicēju tiesības saņemt pabalstu pilnā apmērā nenoteiktā laikā. Šāda rīcība, kā pamatoti norādīts pieteikumā un līdzpieteicēju pārstāvei tiesas sēdē, būtiski ierobežo līdzpieteicēju Satversmes 105. un 109.pantā garantētās cilvēktiesības uz īpašumu un sociālo nodrošinājumu (sociālo palīdzību).

Satversmes 105.pants noteic, ka ikvienam ir tiesības uz īpašumu. Satversmes tiesa ir secinājusi, ka Satversmes 105.pants paredz visaptverošu mantiska rakstura tiesību garantiju un neaprobežojas vienīgi ar īpašuma tiesībām. Ar "tiesībām uz īpašumu" saprotamas visas mantiska rakstura tiesības, kuras tiesīgā persona var izlietot par labu sev un ar kurām tā var rīkoties pēc savas gribas (*sk. Satversmes tiesas 2011.gada 30.marta sprieduma lietā Nr.2010-60-01 17.1.punktu, 2010.gada 20.aprīļa lēmuma lietā Nr.2009-100-03 8.2.punktu*).

Satversmes 109.pants garantē ikvienam tiesības uz sociālo nodrošinājumu vecuma, darbnespējas, bezdarba un citos gadījumos. Satversmes tiesa ir norādījusi, ka lēmumiem par sociālo tiesību īstenošanu parasti nozīmīga ir to politiskā dimensija, proti, lēmumi šajā jomā tiek pieņemti, vadoties ne tik daudz no juridiskiem, bet vairāk no politiskiem apsvērumiem. Tie savukārt ir atkarīgi no likumdevēja priekšstata par to, kurai sabiedrības daļai nepieciešama valsts palīdzība vai atbalsts (*sk. Satversmes tiesas 2006.gada 8.novembra sprieduma lietā Nr.2006-04-01 16.punktu*). Likumdevējam ir rīcības brīvība to metožu un mehānismu izvēlē, ar kuriem tiesības uz sociālo nodrošinājumu īstenojamas (*sk. Satversmes tiesas 2009.gada 26.novembra sprieduma lietā Nr.2009-08-01 15.un 21.punktu*). Taču tā nav absolūta. Ja likumdevējs, izmantojot savu kompetenci sociālās politikas

veidošanā un realizēšanā, kā arī sociālo tiesību apjoma noteikšanā, Satversmē ir iekļāvis sociālās tiesības un šo tiesību saturu ir konkretizējis likumos, tad tās ir kļuvušas par indivīda tiesībām. Šādu tiesību realizāciju persona var prasīt no valsts, kā arī var aizstāvēt šīs savas tiesības tiesā (*sk. Satversmes tiesas 2002.gada 19.marta sprieduma lietā Nr.2001-12-01 secinājumu daļas 2.punktu*).

Arī šajā gadījumā tiesības uz sociālo nodrošinājumu [*citos gadījumos*] ir noteiktas likumā "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā"; tās likumdevējs nav mainījis vai atcēlis. Turpretim pašvaldības noteiktais ierobežojums ir noteikts administratīvajā aktā un tā darbība nav ierobežota laikā – pabalsta daļas izmaksa nav atlikta uz konkrētu laiku.

[21] Pieteicēji nav saņēmuši atlikušo pabalsta daļu 50% apmērā, jo kopš 2010.gada valsts nepiešķir mērķdotācijas pašvaldībām pabalsta līdzfinansēšanai. Vienlaikus pieteicēji, noslēdzot vienošanās, piekrita, ka pabalsts tiek izmaksāts 50% apmērā (pašvaldības finansētā daļa).

Tomēr šajā gadījumā jāņem vērā, ka valsts nefinansē pabalsta daļu un šo apstākli ne pašvaldība, ne līdzpieteicēji nevar novērst, un līdz ar to, lai izdarītu pareizu un taisnīgu secinājumu par to, vai līdzpieteicējiem ir vai nav tiesības uz atlikušo pabalsta daļu, ir jānoskaidro minētā pabalsta mērķis un tiesību normas jēga, kas paredzēja šāda pabalsta piešķiršanu.

Pašvaldības palīdzība dzīvokļa jautājumu risināšanā tiek sniegta sociālās palīdzības ietvaros. Konkrētajā gadījumā jāņem vērā, ka lietā nav strīda par to, ka līdzpieteicēji atbilst likuma "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 26.¹ panta minētajiem kritērijiem, lai iegūtu tiesības uz pabalsta piešķiršanu.

Līdzpieteicēji, lai saņemtu pabalstu, atbrīvoja dzīvojamās telpas un pašvaldība aprēķināja pilna pabalsta apmēru. Tomēr pašvaldības vienpusēji noteiktās prasības (apstākļa) dēļ, kuras iestāšanās nebija zināma laikā, kad līdzpieteicējiem piešķīra pabalstu un viņi izvēlējās vispirms saņemt 50% no pabalsta, līdzpieteicējiem netiek nodrošināts sociālās palīdzības apjoms, kāds atbilst (atzīts par atbilstošu) viņu vajadzībām. Kā tas noteikts likuma "Par sociālo drošību" 1.panta otrajā daļā sociālās drošības (sociālās palīdzības un pakalpojumu) sistēmas mērķis ir nodrošināt, lai sociālie pakalpojumi tiktu sniegti savlaicīgi. Minētais nozīmē, ka sociālās palīdzības sniegšanas kritērijs ir nepieciešamība pēc palīdzības konkrētajā brīdī, proti, palīdzība ir jāsniedz tajā brīdī, kad personai tā ir nepieciešama (*sal.sk. Augstākā tiesas Tiesu prakses apkopojums lietās par sociālās drošības jautājumiem 2007-2013./53.lppg.; publicēts: [http://www.civiltiesu.lv/izdojumi/2013/53.lppg.; publicēts: \[http://www.civiltiesu.lv/izdojumi/2013/53.lppg.\]\(#\)](#)*

No iepriekš minētā, ņemot vērā līdzpieteicēju saglabātās tiesības atrasties pašvaldības reģistrā pabalsta saņemšanai, secināms, ka līdzpieteicēji vēl aizvien atbilst normatīvajos aktos ietvertajiem nosacījumiem, lai saņemtu pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā, pastāvot apstākļiem, uz kuru pamata personas reģistrētas palīdzības saņemšanai.

[22] Tāpat jāņem vērā, ka apstākļi, kas liedz līdzpieteicējiem saņemt atlikušo pabalsta daļu, ir tāds, kuru vienpusēji noteikusi pašvaldība un, turklāt, kura iestāšanās ne pašvaldība, ne līdzpieteicēji nevar ietekmēt. Proti, 2012.gadā, pašvaldībai atzīstot līdzpieteicēju tiesības uz pabalstu pilnā apmērā un līdzpieteicējiem izdarot izvēli saņemt 50% no pabalsta, līdzpieteicēju rīcībā nebija informācijas par to, ka pabalsta atlikušās daļas izmaksas ierobežojošais apstākļi (valsts līdzfinansējums) neiestāsies vispār.

Tādējādi secināms, ka līdzpieteicējiem, noslēdzot vienošanos, bija tiesības paļauties uz vienošanās aprēķināto pabalstu un ka tas tiks izmaksāts pilnā apmērā, un atbilstoši vienošanās noslēgšanas laikā pastāvošajam ierobežojošam apstāklim, saņemt pabalsta daļu 50% apmērā. Tomēr minētais ierobežojums jau pastāv četrus gadus. Tiesa uzskata, ka pašvaldība šajā situācijā nav rīkojusies pietiekoši savlaicīgi un nav ņēmusi vērā līdzpieteicēju tiesiskās intereses, jo pašvaldības vienpusēji noteiktais ierobežojums faktiski liedz līdzpieteicējiem saņemt sociālo palīdzību pilnā apmērā.

Tāpat ir vērā ņemams, ka uz šo brīdi ir mainījies tiesiskais regulējums attiecībā uz likuma "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 26.¹ panta ceturtajā daļā ietverto tiesību normu, uz kuru pašvaldība atsaucās, atsakot līdzpieteicējiem izmaksāt pabalsta atlikušo daļu. Proti, minētā tiesību norma noteic, ka pašvaldība ir tiesīga piešķirt pabalstus arī tad, ja gadskārtējā valsts budžetā tai nav piešķirti šā likuma 26.² panta pirmajā daļā paredzētie līdzekļi mērķdotācijām dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalsta izmaksu nodrošināšanai. Tātad tiesisko apstākļu maiņa laikā, kamēr līdzpieteicēji vēl ir reģistrēti palīdzības reģistrā, varēja būt pamats, lai pašvaldība pārbaudītu, vai vēl joprojām pastāv sociālās palīdzības sniegšanas nepieciešamība līdzpieteicējiem un vai sociālā palīdzība ir sasniegusi to mērķi, kādam tā bija paredzēta.

Ievērojot minētos apsvērumus kopumā, atzīstams, ka līdzpieteicējiem ir tiesības uz pabalstu pilnā apmērā. Proti, šāds risinājums, vispārīgi atzīstot līdzpieteicēju tiesības uz pabalstu vienošanās aprēķinātājā apmērā, sniegtu saprātīgu līdzsvaru un būtu secināms, ka vienošanās ir pareizi izpildīta.

Tiesa lietā nekonstatē, ka pastāvētu kādi īpaši apstākļi, kādēļ pašvaldībai nebūtu jāizpilda vienošanās paredzētās saistības par pabalsta izmaksu pilnā apmērā.

[23] Pastāvot šādiem iepriekš lietā konstatētajiem apstākļiem, tiesa atzīst, ka pašvaldība vienošanās pilda nepareizi, līdz ar to pašvaldībai uzliekams pienākums izpildīt vienošanās un izmaksāt līdzpieteicējiem pabalsta atlikušo daļu.

[24] Kā jau tiesa iepriekš konstatēja [16], jau piešķirtā pabalsta daļas izmaksāšana nav uzskatāma par atsevišķu administratīvo aktu. Līdz ar to arī attiecībā uz pabalsta atlikušās daļas neizmaksāšanu savlaicīgi un pilnā apmērā nav nepieciešams vērsties tiesā ar prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

No līdzpieteicēju prasījumiem redzams, ka pieteikuma mērķis ir tiesas kontrole pār publisko tiesību līgumu izpildi. Ievērojot minēto, atzīstams, ka šajā lietā kā atsevišķs prasījums nav izskatāms jautājums par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru izmaksātu pabalsta atlikušo daļu, izdošanu. Tādēļ, lai arī līdzpieteicēji pieteikumā ir formulējuši divus atsevišķus prasījumus par ko ierosināta lieta, faktiski lietā ir viens prasījums par publisko tiesību līgumu

(vienošanās) izpildes pareizību.

[25] Līdzpieteicēji lūgusi noteikt morālā kaitējuma atlīdzinājumu katram 7114,36 *euro* apmērā (/pers. K/ un /pers. L/ – abām kopā 7114,36 *euro*) sakarā ar pašvaldības nepamatotu kavēšanos izmaksāt pabalsta daļu, kas liedzis līdzpieteicējiem uzlabot savas dzīves apstākļus, radījis viņiem neizpratni, pārdzīvojumus, neticību valsts un pašvaldības iestādēm un veselības problēmas. Līdzpieteicēji arī uzskata, ka nodarīts smags morālais kaitējums, jo savulaik viņiem tika liegta iespēja privatizēt dzīvokli, bet tagad tiek liegtas tiesības saņemt pabalstu par dzīvokļa atbrīvošanu, kas viņiem pienākas kā sociālā palīdzība. Vairāku gadu garumā nesaņemot pilnu pabalsta apmēru, līdzpieteicēji, cīnoties ar finansiālām grūtībām, mājokli nodrošinājuši, aizņemoties un paļaujoties uz ģimenes atbalstu.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 256.¹ panta piektajai daļai atlīdzinājumu var prasīt arī saistībā ar publisko tiesību līgumu.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma (turpmāk - Zaudējumu atlīdzināšanas likums) 9.pantā ir noteikts, ka morālais kaitējums šā likuma izpratnē ir personiskais kaitējums, kas izpaužas kā fiziskās personas ciešanas, kuras tai izraisījis *būtisks* šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums. Tātad, lai personai atlīdzinātu morālo kaitējumu, ir jākonstatē būtisks šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums.

Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 11.panta trešā daļa noteic, ka morālā kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskais pamats uzskatāms par pierādītu, ja ir pierādīts fiziskās personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums.

Ievērojot iepriekš konstatētos tiesas secinājumus, ka pašvaldība publisko tiesību līgumus izpilda nepareizi, atzīstams, ka morālā kaitējuma atlīdzināšanas tiesiskais pamats ir pierādīts. Līdz ar to tiesai ir jānovērtē, vai konstatētais līdzpieteicēju tiesību aizskārums ir būtisks un viņiem ir radīts smags kaitējums un vai tam atbilstošs atlīdzinājums ir nosakāms naudā.

[26] Atbilstoši Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.panta pirmajai daļai atlīdzinājuma noteikšanai ir jāapsver šādi kritēriji:

1. tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgums;
2. konkrētā aizskāruma smagums;
3. iestādes rīcības tiesiskais un faktiskais pamatojums un motīvi;
4. cietušā rīcība un līdzatbildība;
5. citi konkrētajā gadījumā būtiski apstākļi.

No minētā un tiesu prakses atziņām izriet, ka morālā kaitējuma atlīdzinājumam ir jāatbilst nodarītajam kaitējumam. Tādējādi, jo nopietnāks kaitējums, jo ievērojamākam jābūt atlīdzinājumam. Tas attiecas gan uz atlīdzinājuma veida izvēli, gan atlīdzinājuma apmēru, ja izvēlēts atlīdzinājums naudā. Tajā pašā laikā likumdevējs ir noteicis ne tikai vispārīgas vadlīnijas, bet arī iespējamo morālā kaitējuma atlīdzinājuma apmērus. Saskaņā ar Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.panta trešo daļu morālā kaitējuma atlīdzinājumu nosaka apmērā līdz 4268,62 *euro*. Ja nodarīts smags morālais kaitējums, atlīdzinājumu var noteikt apmērā līdz 7114,36 *euro*, bet, ja nodarīts kaitējums dzīvībai vai sevišķi smags kaitējums veselībai, maksimālais atlīdzinājuma apmērs var būt līdz 28 457,44 *euro*.

Interpretējot minēto tiesību normu, secināms, ka, nosakot kaitējumu gradācijas un attiecīgajam kaitējuma veidam maksimālā apmēra summas, vienlaikus ir noteikts arī minimālais atlīdzinājuma apmērs. Proti, ja tiek konstatēts smags kaitējums, likumā noteiktā atlīdzinājuma amplitūda ir no 4268,62 līdz 7114,36 *euro*. Savukārt, ja tiek konstatēts kaitējums dzīvībai vai sevišķi smags kaitējums veselībai, minimālais apmērs ir 7114,36 *euro*.

Vienlaikus atbilstoši Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.panta ceturtajai daļai, ja tiesa, izvērtējot konkrētā gadījuma apstākļus, konstatē, ka privātpersonas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums nav smags, personiskā kaitējuma, tai skaitā morālā kaitējuma, patstāvīgs vai papildu atlīdzinājums var būt iestādes rakstveida vai publiska atvainošanās.

[27] Tiesa, izvērtējot šīs lietas apstākļus, konstatē, ka līdzpieteicējiem nodarītais tiesību aizskārums un viņiem radītais morālais kaitējums nav smags. Pirmkārt, kaut arī pašvaldība kavējusies pareizi izpildīt noslēgtās vienošanās ar līdzpieteicējiem, tomēr ņemams vērā, ka kavēšanās notikusi objektīvu iemeslu dēļ – pašvaldības palaušanās uz valsts līdzfinansējuma piešķiršanu, kas bija par šķērslī vienošanās savlaicīgai izpildei (pabalsta atlikušās daļas izmaksai). Tai pat laikā, kā jau tiesa iepriekš konstatēja, minētā kavēšanās nav attaisnojama, lai ilgstošā laikā (jau četru gadu garumā) neizlemtu jautājumu par atlikušās pabalsta daļas izmaksu. Tātad morālās ciešanas par pašvaldības darbību var būt saistītas tikai ar to, ka līdzpieteicēji nebija informēti par gala rezultātu (tā ilgumu). Vienlaikus atzīstams, ka pats par sevi procesa ilgums iestādē vai tiesā nevar kalpot atzinumam, ka procesa dalībnieks ir morāli cietis. Tomēr, ja process tiek nepamatoti novilcināts, tad atzīstams, ka ir radītas morālas ciešanas.

Tiesa nekonstatē apstākļus, kas liecinātu par to, ka pašvaldība apzināti vilcinājusi procesu ar nolūku sagādāt līdzpieteicējiem morālas ciešanas. Tiesas ieskatā pašvaldība, cenšoties atrisināt izveidojušos (ārkārtas) situāciju, pieļāva kļūdu tiesību normu piemērošanā.

Otrkārt, līdzpieteicējiem jau sākotnēji bija zināms, ka vismaz 2012.gada laikā (/pers. E/ – 2013.gada laikā) pabalsta atlikušās daļas izmaksa nenotiks, ar ko līdzpieteicējiem bija jāreķinās. Lai arī līdzpieteicējam ir tiesības iebilst pret publisko tiesību līguma izpildes pareizību jebkurā laikā pēc tā noslēgšanas, tomēr tiesa apstāklī, ka līdzpieteicēji vērsušies ar pieteikumu (sākotnēji ar sūdzību lietā Nr.A420206215) tiesā trīs gadus pēc vienošanās noslēgšanas, vērtē kā tādu, kas neapstiprina, ka līdzpieteicējiem viņu tiesību aizskārums būtu radījis īpašas ciešanas. Iepriekš minētais liecina, ka līdzpieteicēji nav savlaicīgi rīkojušies, lai novērstu tos apstākļus, kas, līdzpieteicēju ieskatā, radījuši viņiem smagu kaitējumu.

Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 10.pants paredz, ka cietušais nav tiesīgs pilnīgi vai daļēji saņemt zaudējuma atlīdzinājumu, ja viņš nav, izmantojot savas zināšanas, spējas un praktiskās iespējas, darījis visu iespējamo, lai zaudējumu novērstu vai samazinātu.

Tādējādi, pastāvot šādiem apstākļiem, nevar uzskatīt, ka līdzpieteicēji, ilgstoši paciešot tiesību aizskārumu un neizmantojot likumā paredzētās iespējas, lai panāktu savu tiesību aizskāruma ātrāku novēršanu, būtu darījuši visu iespējamo, lai viņiem nodarīto morālo kaitējumu samazinātu, un ka pašvaldības rīcība viņiem sagādāja tādas morālas ciešanas, kam atbilstīgs atlīdzinājums būtu tieši atlīdzinājums naudā.

[28] Administratīvā procesa likuma 94.panta ceturtā daļa noteic, ka atlīdzināšanas pienākumu attiecīgais publisko tiesību subjekts var izpildīt,

atjaunojot stāvokli, kāds pastāvēja pirms zaudējuma vai kaitējuma nodarīšanas, vai, ja tas nav vai nav pilnībā iespējams vai nav adekvāti, samaksājot atbilstīgu atlīdzinājumu naudā.

Ar atlīdzinājumu nav jāsaprot tikai aizskāruma kompensācija finansiālā izteiksmē. Atlīdzinājums var izpausties arī citos veidos, piemēram, *restitutio in integrum*, jeb kā atlīdzinājums, kura rezultātā pārkāpuma radītās sekas tiek likvidētas un tiek atjaunota tiesiskā situācija, kāda, visticamāk, būtu bijusi, ja prettiesiskā rīcība nebūtu notikusi. Turklāt no Administratīvā procesa likuma 94.panta ceturtais daļas teksta izriet, ka prioritārais atlīdzinājuma veids ir tieši stāvokļa atjaunošana, kāds pastāvēja pirms kaitējuma nodarīšanas (*sk. I. Gredzena. Valsts atbildība un tās veidi. Zaudējumu atlīdzība administratīvajā procesā. Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS, 2004, 45.-46.lpp.*).

No minētā secināms, ka atlīdzināšanas pienākumu iestāde var izpildīt, atjaunojot stāvokli, kāds bija pirms kaitējuma nodarīšanas (restitūcija), atvainojoties vai atlīdzinot kaitējumu naudā.

Tātad vispirms ir izvērtējams, vai kaitējums nav atlīdzināms ar restitūciju (tiesiskā stāvokļa atjaunošanu). Tiesa atzīst, ka tiesiska stāvokļa atjaunošana šajā situācijā ir atbilstīgs morālā kaitējuma atlīdzinājums, proti, atlīdzinājuma pienākums var tik izpildīts arī ar tāda stāvokļa nodibināšanu, kas apmierina personas prasību, šajā gadījumā – pabalsta atlikušās daļas izmaksu.

Papildus iepriekš minētajam, tiesa nekonstatē lietā apstākļus un pierādījumus, kas apstiprinātu pieteikumā norādīto, ka kādam no līdzpieteicējiem būtu konstatēti veselības traucējumi un tie būtu tiešā cēloņsakarībā ar pašvaldības rīcību, nepareizi izpildot vienošanās.

[29] Tiesa, nosakot morālā kaitējuma veidu, pārbaudīja tiesu praksi līdzīgos gadījumos, kad konstatēta iestādes vilcināšanās (ilgstoša jautājuma neizskatīšana), un secina, ka par atbilstīgu (adekvātu) atlīdzinājumu šādos gadījumos ir atzīta restitūcija vai rakstveida atvainošana. Tā, piemēram, lietā Nr.A42442808 tiesa par iestādes vilcināšanos, divu gadu laikā neiesniedzot attiecīgus dokumentus, lai reģistrētu īpašumu zemesgrāmatā, uzlika iestādei pienākumu rakstveidā atvainoties. Citā lietā (Nr.A42490806), atsakot izmaksāt (neizmaksājot divu gadu garumā) pabalstu bērma piedzimšanas gadījumā sešu mēnešalgu apmērā, tiesa atzina, ka tieši restitūcija (iestāde izmaksāja pabalstu) ir atbilstīgs (adekvāts) atlīdzinājuma veids.

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa uzskata, ka samērīgs atlīdzinājums līdzpieteicēju ciešanām un tiesību aizskārumam ir tiesiskā stāvokļa atjaunošana (restitūcija) un kā papildu morālā kaitējuma atlīdzinājums var būt iestādes rakstveida atvainošana.

[30] Administratīvā procesa likuma 94.panta pirmās daļas 1.punkts noteic, ka atlīdzinājumu prasa no Latvijas Republikas, ja mantisko zaudējumu vai personisko kaitējumu nodarījusi tiešās pārvaldes iestāde; savukārt 2.punkts noteic, ka atlīdzinājumu prasa no pašvaldības, ja mantisko zaudējumu vai personisko kaitējumu nodarījusi pastarpinātās pārvaldes iestāde, pildot funkcijas, kas ietilpst attiecīgās publisko tiesību juridiskās personas autonomajā kompetencē.

No likuma "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" regulējuma ir secināms, ka likumā noteiktā pabalsta piešķiršanas kompetence ir paredzēta tikai pašvaldībai. Līdz ar to izdarāms secinājums, ka tikai pašvaldība pilda tai ar likumu uzlikto publiski tiesisko funkciju.

Ievērojot minēto, šajā lietā nav jākonstatē tiešās pārvaldes iestādes (Ekonomikas ministrija) prettiesiska rīcība. Minētais dod pamatu secinājumam, ka valsts (Latvijas Republika) nav līdzatbildīga līdzpieteicējiem nodarītā morālā kaitējuma radīšanā.

[31] Pašvaldība cēlusi iebildumus par /pers. L/ un /pers. K/ tiesībām iesniegt prasījumu par morālā kaitējuma atlīdzinājumu.

/pers. K/ procesā ir iesaistīta kā /pers. S/ tiesību pārņēmēja. /pers. K/ un /pers. L/ pieteikumā tiesai lūdz atzīt, ka pašvaldība nepareizi izpilda vienošanos un lūdz izmaksāt pabalsta daļu /pers. K/.

No Administratīvā procesa likuma 282.panta 5.punkta izriet, ka administratīvā procesa dalībnieka procesuālo tiesību pārņemšana ir iespējama tikai tādā gadījumā, ja attiecīgā tiesiskā attiecība pieļauj tiesību pārņemšanu pēc būtības. Izņemot jautājumu par to, vai apstrīdētā tiesiskā attiecība pieļauj tiesību pārņemšanu, ir jāvērtē, vai procesa dalībnieka prasījums ir tīri personisks, vai arī tāda paša satura prasījumu būtu tiesīgs iesniegt arī attiecīgā procesa dalībnieka aizstājējs (*sk. Augstākās tiesas 2015.gada 17.aprīļa lēmuma lietā Nr.SKA-758/2015 7.punktu*). Līdz ar to katrā gadījumā ir apsverams, vai iespējama aizskārums attiecas uz kādu tiesību vai tiesisko interesi, kas saglabājas arī tā tiesību pārņēmējam.

Izskatāmajā lietā ir mirusi persona (/pers.S/), kura kopā ar citu personu (/pers. L/) pretendēja uz sociālās palīdzības saņemšanu. Ievērojot minēto, prasījums par morālā kaitējuma atlīdzinājumu, tā kā tas attiecas tikai uz pašu personu, ir tīri personisks un tāpēc nav pārņemams.

Tātad /pers. K/ prasījums par morālā kaitējuma atlīdzinājumu ir nepamatots, jo tas balstās uz apstākļiem, kas bija par pamatu sociālās palīdzības saņemšanai.

Savukārt attiecībā uz /pers. L/ tiesībām uz atlīdzinājumu, tiesa uzskata, ka tas ir pieļaujams un pamatots, jo /pers. L/ ir vienošanās puse, kurai ir tiesības prasīt tā pareizu izpildi.

[32] Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmā daļa noteic, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Ņemot vērā to, ka pieteikums daļēji apmierināts, no atbildētājas Tukuma novada pašvaldības par labu līdzpieteicējiem piespriežama valsts nodeva 56,92 euro apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246.-251.pantu, 256.¹ panta ceturto un piekto daļu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprida

Apmierināt daļā /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/, /pers. E/, /pers. I/, /pers. J/, /pers. K/ un /pers. L/ pieteikumus.

Konstatēt, ka Tukuma novada dome ir nepareizi izpildījusi:

1. 2012.gada 8.martā starp Tukuma novadi domi un /pers. J/ noslēgto vienošanos "Par vienreizējo dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalstu";
2. 2012.gada 9.martā starp Tukuma novadi domi un /pers. F/ noslēgto vienošanos "Par vienreizējo dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalstu";
3. 2012.gada 12.martā starp Tukuma novadi domi un /pers. H/ noslēgto vienošanos "Par vienreizējo dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalstu";

4. 2012.gada 6.jūnijā starp Tukuma novadi domi un /pers. G/ noslēgto vienošanos "Par vienreizējo dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalstu";
5. 2012.gada 10.septembrī starp Tukuma novadi domi un /pers. L/ un /pers. S/ noslēgto vienošanos "Par vienreizējo dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalstu";
6. 2012.gada 23.novembrī starp Tukuma novadi domi un /pers. I/ noslēgto vienošanos "Par vienreizējo dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalstu";
7. 2013.gada 19.novembrī starp Tukuma novadi domi un /pers. E/ noslēgto vienošanos "Par vienreizējo dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalstu".

Uzlikt par pienākumu Tukuma novada domei pareizi izpildīt noslēgtās vienošanās un trīs mēnešu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas izmaksāt vienreizējā dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalsta neizmaksāto daļu:

1. /pers. J/ (personas kods /personas kods/) 8537,23 *euro* (astoņi tūkstoši pieci simti trīsdesmit septiņi *euro* un 23 centi);
2. /pers. F/ (personas kods /personas kods/) 8537,23 *euro* (astoņi tūkstoši pieci simti trīsdesmit septiņi *euro* un 23 centi);
3. /pers. H/ (personas kods /personas kods/) 8537,23 *euro* (astoņi tūkstoši pieci simti trīsdesmit septiņi *euro* un 23 centi);
4. /pers. G/ (personas kods /personas kods/) 8537,23 *euro* (astoņi tūkstoši pieci simti trīsdesmit septiņi *euro* un 23 centi);
5. /pers. K/ (personas kods /personas kods/) 6296,21 *euro* (seši tūkstoši divi simti deviņdesmit seši *euro* un 21 cents);
6. /pers. I/ (personas kods /personas kods/) 8537,23 *euro* (astoņi tūkstoši pieci simti trīsdesmit septiņi *euro* un 23 centi);
7. /pers. E/ (personas kods /personas kods/) 8341,59 *euro* (astoņi tūkstoši trīs simti četrdesmit viens *euro* un 59 centi).

Uzlikt pienākumu Tukuma novada pašvaldībai viena mēneša laikā pēc sprieduma spēkā stāšanās dienas rakstveidā atvainoties /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/, /pers. E/, /pers. I/, /pers. J/ un /pers. L/ par radīto morālo kaitējumu, nepareizi izpildot noslēgtās vienošanās ar līdzpieteicējiem **Noraidīt** /pers. F/, /pers. G/, /pers. H/, /pers. E/, /pers. I/, /pers. J/, /pers. K/ un /pers. L/ pieteikumu daļā par morālā kaitējuma atlīdzināšanu naudā.

Piedzīt no Tukuma novada domes par labu /pers. F/ (personas kods /personas kods/), /pers. G/ (personas kods /personas kods/), /pers. H/ (personas kods /personas kods/), /pers. E/ (personas kods /personas kods/), /pers. I/ (personas kods /personas kods/), /pers. J/ (personas kods /personas kods/) viņu samaksāto valsts nodevu **28,46 euro** (divdesmit astoņi *euro* 46 centi) apmērā un par labu /pers. K/ (personas kods /personas kods/) un /pers. L/ (personas kods /personas kods/) viņu samaksāto valsts nodevu **28,46 euro** (divdesmit astoņi *euro* 46 centi) apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Tiesnese

S. Ozola

Tiesnesis

M. Birkmanis

Tiesnesis

A. Viksne